

Ekonomski demokratija i Radničko akcionarstvo

Konferencija
Zrenjaninskog socijalnog foruma

11-12. april 2015.

Svečana sala Elektrotehničke i građevinske škole "Nikola Tesla".

Ulica Narodnog fronta 1, Zrenjanin

Autonomne levičarske grupe u Srbiji do sada su pretežno defanzivno delovale, reagovale su na slučajeve pljačkaške privatizacije i kršenja prava radnika. Nije bilo pokušaja da se izradi alternativni program ekonomske politike. Stoga, želimo da razvijemo debatu na kojoj će se raspravljati o tome da li su različiti modeli ekonomske demokratije primenljivi u Srbiji.

Na konferenciji će biti izložena iskustva iz sveta i regiona u vezi sa radničkim akcionarstvom, kooperativama i drugim oblicima organizacije preduzeća u kojima su radnici vlasnici i učestvuju u upravljanju. Na početku bi posebnu pažnju posvetili kontekstu ekonomske krize u EU.

Ekonomski demokratija je teško ostvariva bez podrške državnih institucija i zakonodavstva. Na skupu će se raspravljati o javnim politikama koje su neophodne kako bi alternativni programi bili implementirani. Treba utvrditi u kojim sektorima ekonomije je moguće organizovati preduzeća koja su u vlasništvu zaposlenih a gde treba zadržati ili obnoviti javno vlasništvo.

Cilj konferencije je da se leviča afirmišu kao politički subjekat koji je sposoban da ponudi rešenja za najteže društvene probleme kao što su nezaposlenost, privredna zaostalosť i slično.

Izrada alternativnog koncepta ekonomskog sistema doprineće širenju socijalne podrške levičarskim grupama i njihovom organizacionom jačanju. Leviča u Srbiji svoju delatnost ne sme iscrpljivati samo u kritici neoliberalnog modela, ona mora biti sposobna da ponudi jasnu alternativu.

Kroz dvodnevnu konferenciju o kooperativama i zadrugarstvu, zakonskoj regulativi, načinu osnivanja i vođenja zadruga i kooperativa, uz kvalitetna iskustva iz inostranstva i edukativne prezentacije, organizacije članice Levog samita Srbije će imati prilike da usvoje pozitivne modele pravljenja kooperativa kao vid samooorganizovanja i poboljšanja uslova privredivanja u Srbiji.

Za vreme njegovog mandata uspešno su okončani Anketni odbori povodom slučaja „Šinvov“ i „IPOK“. Sada je predsednik Skupštine poverilica Jugoremedije, koordinator i aktivista ZSF-a.

Goran Jeras - menadžer i jedan od osnivača zadruge za Etičko finansiranje na temeljima prve etičke banke u Hrvatskoj (Co-op je član Federacije evropskih etičke i alternativnih banaka - FEBEA). Nakon studija fizike u Zagrebu, Gorana se preselio u Holandiju i počeo da radi kao konsultant za velike finansijske institucije. Sedam godina je radio na dizajniranju softverskih rešenja za različite klijente, analizu i razvoj modela rizika, usklađen sa novim zakonskim okvirima. Frustriran ponašanjem i neuspesima komercijalnih banaka kao i neoliberalnog ekonomskog sistema koji nisu u stanju da obezbede fer raspodelu bogatstva, održivi razvoj i potrebe ljudi uopšte, u 2010. godini započinje istraživanje i razvoj alternativnih finansijskih poslovnih modela za lokalne zajednice na principima ekonomske demokratije, saradnje, solidarnosti, zaštite dobara i održivo korišćenje resursa. U 2013. godini se preselio u Hrvatsku i zajedno sa timom stručnjaka iz različitih oblasti započeo realizaciju etičke banke u cilju da postane finansijska okosnica solidarne ekonomije i održivog razvoja u Hrvatskoj. Etička banka u Hrvatskoj se očekuje da počne sa radom u drugoj polovini 2015. godine.

Mohora Dorel - Po zanimanju je diplomirani pravnik sa dugogodišnjim radnim iskustvom u privredi, vanprivredi i sudstvu. Nakon završetka Pravnog fakulteta Univerziteta u Beogradu 1981. godine u praksi je primenjivao Zakon o udruženom radu i sistem

Miroslav Samardžić, politikolog - kao tek svršeni student Fakulteta političkih nauka počeo je da se bavi odbranom i unapređenjem ljudskih prava. Priključio se neformalnoj grupi disidenata koja je delovala u Beogradu. Učestvovao je u potpisivanju i podnošenju peticija kojima se od ondašnjih vlasti zahtevalo poštovanje ljudskih prava. Angažovao se na pružanju pomoći osobama koje su bile proganjane samo zbog iznošenja političkog mišljenja. Učestvovao u organizovanju disidentskih skupova i povezivanju disidentskih grupa iz različitih delova Jugoslavije. Devedeseti godina Samardžić se naročito bavio problematikom manjinskih prava. Organizovao je veliki broj tribina, seminara i radionica posvećenih ovoj temi. Objavio je i knjigu „Položaj manjina u Vojvodini“ koja je doživela dva izdanja, i zbornik radova „Zaštita nacionalnih manjina“ u kome se nalazi i njegova studija „Tranzicija i manjine u Vojvodini“. Jedan je od osnivača i aktivista "Zrenjaninskog Socijalnog Forum".

Prof. dr Heinz Bierbaum - rođen je 1946. godine, studirao je društvene i ekonomske nauke u Frajburgu i Berlinu. Član je predsedništva partije DIE LINKE i predsedavajući međunarodne komisije. Od 2009. godine, član je skupštine u Sarlandu i glavni sekretar poslaničkog kluba partije Die Linke. Višegodišnji je sekretar sindikata metalaca (IG Metall), u početku ekonomskog odeljenja, a zatim postaje i prvi opunomoćenik IG Metall-a u Frankfurtu. Redovni je profesor ekonomije s težištem na politici i organizaciji preduzeća na Visokoj školi tehnike i ekonomije (HTW) u Sarbrikeni. Direktor je i INFO-instituta (Institut za organizacioni razvoj i politiku preduzeća) na HTW-u. Glavna interesovanja su mu ekonomska i finansijska politika, ekonomski demokratija i evropska politika.

samoupravljanja. Period samoupravljanja je okončao na poziciji sudije Suda udruženog rada u Pančevu, u kome je radio do ukidanja suda 31.12.1991. godine. Svestan teških posledica koje će po privredu, radnike i srednji društveni sloj ostaviti privatizacija, ukidanje samoupravljanja i smanjivanje radnih prava zaposlenih, 1997. godine, osniva Udruženje radničkog akcionarstva Jugoslavije. Od 2007. godine je predsednik Udruženja akcionara AD „Vršački vinogradi“, sa kojim je uspeo da zaštiti akcionarska prava i ovo Društvo spase od poslovnog sunovrata u dve neuspele privatizacije. Jedan je od osnivača i prvi predsednik „Građansko - sindikalnog fronta“ u Vršcu. Aktivista je sindikata „Nezavisnost“. Objavljivao je članke u specijalizovanim stručnim časopisima, u listu „Republika“, kao i na internet portalima. Autor je knjige „Osnovi modernog akcionarstva“.

Salko Trle - rođen je 1960. godine, u Priboju. Radni vek je proveo u FAP-u kao radnik u proizvodnji. Po stupanju u radni odnos (1979), bio je član svih kvoruma, od Omladinske organizacije saveza komunista, radničkih saveta kao i komisija koje su se bavile radničkim aktivnostima. Interesovanje za aktivan, društveno - politički angažman iskazao je još kao srednjoškolac. Visoko kvalifikovani je automehaničar, te shodno svojoj kvalifikaciji, radio je na mestu organizatora posla pa sve do prijemnog kontrolora robe iz kooperacije. Svojim primernim i kolegijalnim stavom prema kolegama u fabrici, cenjen je i omiljen među radnicima, te ga 2014. godine, biraju za predsednika sindikata „Nezavisnost“. Aktivno je uključen i u tok privatizacije FAP-a koji je i danas aktuelan.

Dr Gabriele Herbert - studirala filozofiju i sociologiju na Frankfurtom univerzitetu, a postdiplomske studije i doktorat je završila u Beogradu i Zagrebu. Od studentskih dana se zalagala za uvođenje samoupravljanja u fabrike, zbog toga je i studirala sistem samoupravljanja u Jugoslaviji, jer ju je interesovalo na koji način se samoupravljanje razvijalo sedamdesetih i osamdesetih godina. Tokom dugogodišnjeg rada upoznala je mnoge istomišljenike i saborce koji su bili istog stanovišta po pitanju samoupravnog uređenja, pogotovo u Međuuniverzitetskom centru u Dubrovniku. U nadi da će se razvijati ideja o samoupravnom iskustvu, sa drugim aktivistima i studentima širom sveta, osnovala je Internacionalni Institut za samoupravljanje 1988. godine, i nastavila da učestvuje u njihovim sastancima koji se svake godine održavaju u različitim državama.

Jon Sarasua - studirao novinarstvo i sociologiju u Bilbau gde je doktorirao 1996. godine i dobio nagradu za svoj rad iz sociolingvistike. Osnivač je istraživačkog instituta na Mondragon univerzitetu (2000. godine), gde je bio i direktor deset godina. Trenutno predaje i razvija društvenu misao o kooperativizmu na Mondragon univerzitetu. Objavio je nekoliko knjiga o kooperativizmu, zatim nekoliko studija o kulturi i sociolingvistici, a njegovi članci su objavljeni u raznim časopisima i magazinima. On promovise inicijative u društvenim i kulturnim oblastima, i podstiče povezivanje između zadrugarskih fabrika u Španiji i sličnih organizacija u Americi i drugim kontinentima.

Dejan Mutavdžić - Rođen je 1972. godine, u Kruševcu gde je završio gimnaziju. Zaposlio se u IMK „14. Oktobar“ AD 1995. godine. Radi u sektoru ERC-a (elektronski računski centar) na poslovima operatera i sistem operatera. Postaje član Glavnog odbora GS IER „Nezavisnost“, a od 2012. godine, obavlja funkciju predsednika sindikata IMK „14. Oktobar“ ad „Nezavisnost“ (jednog od dva reprezentativna sindikata u fabrici). Jedan je od osnivača sindikata u „IMK 14.Oktobar“ AD „Nezavisnost“ 2000. godine. Od 2000. je poverenik celine, od 2004. - do 2012. sekretar sindikata, a od 2012. postaje predsednik sindikata.

Zoran Mihajlović - dugogodišnji predsednik sindikata u kragujevačkoj fabrici automobila "Zastava". Od 2008. godine, postaje potpredsednik sindikata metalaca Srbije, a od 2011. godine je generalni sekretar Veća samostalnih sindikata Srbije. U jeku donošenja novog Zakona o radu, bio je član radne grupe ispred Saveza samostalnih sindikata Srbije u pregovorima sa Vladom Republike Srbije. Trenutno je član radne grupe koja se bavi firmama u restrukturiranju.

Tokom rada konferencije biće obezbeđen simultani prevodi na engleski i BHS govorno područje.

Uvodna izlaganja i izvodi iz diskusija biće zabeleženi u video formatu, a najzanimljiviji prilogi biće objavljeni na internetu.

Diana Dovgan - završila je master studije na odseku za međunarodne odnose (ULB, Brisel). Radi kao politički činovnik u CECOP - Evropskoj konfederaciji radnika i socijalnih kooperativa. Dijana je zadužena za sektor evropske politike koje su od interesa za CECOP i njene članice, kao što su preduzeća, zapošljavanje i socijalna politika. Ona se pridružila timu CECOP-a 2008. godine.

Dragutin Varga - predsednik Regionalnog industrijskog sindikata, sindikalni poverenik i predsednik radničkog Upravnog odbora u preduzeću ITAS - Prvomajska d.d. iz Ivaneca (Hrvatska). Fabrika ITAS je nastala 1961. godine. Tada je postojao program i baza za školovanje potrebnih kadrova, te tako, Dragutin 1973. godine, dolazi u ITAS kao učenik prve godine srednje škole. Ne seća se da je ova fabrika ikada imala neke štrajkove sve do 1996. godine, kada je fabrika stihijski stala s radom. Tom prilikom su ga saborci postavili na čelo borbe za očuvanje radnih mesta. Zahvaljujući toj borbi danas fabrika uspešno radi.

Branislav Markuš - rođen je 1964. godine, po struci je hemijski tehničar. Dugogodišnji je radnik zrenjaninske fabrike lekova, jedno vreme član izvršnog odbora samostalnog sindikata unutar fabrike. Bivši je član Upravnog Odbora Jugoremedije koju su vodili radnici i mali akcionari sve dok ih država nije gurnula u stečaj 2012. godine. Od 2009 - 2012. godine, član je gradskog veća Skupštine opštine Zrenjanin, zadužen za preduzeća u tranziciji.

I dan - 11. 04. 2015. - subota

10.00 - 10.15 - Najava skupa - moderator: Miroslav Samardžić

10.15 - 11.45 - Ekonomski kriza u Evropi / alternativne ekonomske politike - predavač: Heinz Bierbaum (Nemačka)

11.45 - 12.00 - Kafe pauza

12.00 - 14.00 - Postojeći ekonomski - demokratski modeli u svetu / radničko akcionarstvo i kooperative predavači: Gabriele Herbert (Nemačka), Jon Sarasua (Španija) i Diana Dovgan (CECOP).

14.00 - 15.30 - Ručak

15.30 - 17.00 - Iskustva radničkog akcionarstva u regionu - primeri iz Hrvatske i Srbije - predavači: Dragutin Varga (Hrvatska) i Branislav Markuš (Srbija)

17.00 - 17.15 - Kafe pauza

17.15 - 18.45 - Presek stanja danas, etičke banke / Perspektive radničkog akcionarstva u regionu - predavači: Goran Jeras (Hrvatska) i Mohoru Dorel (Srbija).

19.00 - Zajednička večera

II dan - 12. 04. 2015. - nedelja

10.00 - 13.00 - Aktuelna situacija u Srbiji - privatizacija preduzeća u restrukturiranju, koje delatnosti ne smeju biti privatizovane, kako sačuvati radna mesta?

Govore:

- Salko Trle, predsednik sindikata „Nezavisnost“ u FAP-u.

- Dejan Mutavdžić, predsednik sindikata IMK „14. Oktobar“ AD „Nezavisnost“.

- Zoran Mihajlović, generalni sekretar SSSS

- Zaključci konferencije

Bilten je štampan u realizaciji projekta "Razvoj koncepta leve alternative kapitalističkom poretku u Srbiji"

Zrenjaninski Socijalni Forum
ul. Milana Stanivukovića 35/3
23000 Zrenjanin
tel: +381 (0)60 624 55 76
e-mail: zsf.rs@hotmail.com
www.zsf.rs

